

holdelsesdriften, der driver den stærke til den yderste Misbrug af sin Kraft, findes berettiget:

„Han var Mand, og som den stærke maatte han derfor ombringe Kvinden. da der intet andet var at æde,“ ræsonnerer Odark under Fortællingen af en gammel Historie — men den samme Fortæller forklarer, at Menneskene gør ikke sligt af Ondskab, men af Sult og Fortvivelse. „Og da er det ikke Menneskene, som er onde, men da er det Nød, som handler ilde med dem . . . Ulykke ødelægger Folk“ — en sørgmodig Livsvisdom, der som deres egne Sagn viser, dog ikke indeholder den hele og fyldestgørende Forklaring. Men fra denne yderste Nødstands Tvang gaar der en Skala af Grunde til Mishandling af Hustruen lige fra Raseri over, at hun ikke føder sin Mand Børn — Skin-syge over, „at alle beundrer hendes Skønhed“ — Lyst til at „lære hende at føle, hvem der er Herren“ — og til en Form for Elskov, der hævder, at „skal Kærligheden vedligeholdes, maa Kvinden engang imellem føle, at Manden er stærk.“ Kajakkniven jages ind i Hustruens Ben, hun saares med den takkede Hvalkniv etc., og at dette ikke kun er Sagn fra gamle Dage, viser et Optrin mellem to „elskende“, som K. R. selv overværede, medens „en nedarvet Fornemmelse af, at jeg i min Egenskab af Mand maatte optræde som den mishandlede Ridder, varmede mine Kinder“ — indtil han belæres om, at „Folk heroppe aldrig blander sig i Strid mellem Mand og Kvinde“ — og snart forbauset ser „den svagere Part“ under Mishandlingen, selv fuldkommen rolig, ægge Manden til yderligere Raseri — indtil endelig Stormen lægger sig, og man en Time senere hører Ægteparret le muntert og endnu lidt senere ser dem, ømt omarmede, sove roligt paa Briksen. Værre end al Mishandling gaar dog Mandens Ret til „at bytte Kone“ og „laane sin Kone bort“ ud over Kvinden. Medens intet i Mandens Sind synes at oprøres herimod, er det karakteristisk, at Kvinden foretrækker Ydmygelse og legemlig Lidelse fremfor at bøje sig for, hvad der altsaa er hendes Natur saa meget imod, at ældgammel Skik og Brug ikke kan forsones hende hermed.

„Svigermoder regerer os alle sammen,“ siger en Mand med voksne Børn. „Hun faar alt, hvad jeg fanger, og saa er det hendes Sag at bruge Pengene, men hun er fornuftig, og vi er alle vel tjente med hendes Regimente.“ Svigermoder ler, alle ler. Saadan kan hun bave det, den dygtige og kloge Kvinde, der er blevet gammel og — vel at mærke — ikke hører til de ulykkelige, der

ikke fik Børn. — Et langt Samliv kan selvfølgelig skabe lignende Venskabsforhold mellem Mand og Kvinde, som dem, der blandt Eskimoerne findes saa smukke Eksempler paa Mand og Mand imellem.

Da gamle Sagdlork har mistet sin Hustru, sulter han sig ihjel. „Du er en fremmed,“ siger han til Knud Rasmussen, „til dig taler jeg gerne. Jeg handler, som jeg gør, fordi Livet ikke længere er godt for mig. Jeg er for gammel til at være ene. Hun, som i mange Aar passede mit Tøj og beredte min Mad, er død. Mange Aar har jeg vænnet mig til at leve sammen med hende, og det er derfor bedst, at jeg følger hende.“

Det barske Klima synes at handle haardt med de gamle Kvinders Legemer. Men disse rystende, gigtsvage Koner, der kryber sammen inde paa Briksen, og hvis Stemme er hæs og svag, bliver dog ofte atter for en Stund Midtpunktet i det Liv, de knap mere synes at tilhøre. Det er som Fortællere af Sagn og Oplevelser, de i de mørke Nætters Tid samler en lyttende Skare om sig. Der synes at være en Erfaringens Livsvisdom over dem — selv naar de som „Senen“ — hun, der gav Raadet: „Vent aldrig paa Dag-gry, naar du længes!“ — kalder sig „en gammel Kvinde, der kun forstaar sig paa Elskov og Mad.“ Og Moderfølelsen lever hos disse Slægtens ældste — Trangen til at vise Æmhed og beskytte giver sig fint og yndeligt til Kende. Den gamle Alina siger: „Jeg skal tænke paa dig og din Moder til Vinter, naar det bliver koldt og mørkt, og jeg skal bede til Gud, at du maa komme rask hjem til dem, du holder af.“ Den samme gamle Kvinde er det, der fastbinder smaa Sardin-daaser under Hyttens Tag over Gæstens Leje for at beskytte ham mod Tagdryp, og som undværer sin Nattesøvn for at tømme Daasernerne, naar de løber fulde. „Saa bøjede hun sig ned over mig for at se, om jeg sov, og krøb igen sammen i sin Krog, paa Hug med Hovedet mellem Benene.“ Da K. R. beder hende gaa til Ro, følger hun ham tilsyneladende — „for siden, saa snart hun troede, han atter var faldet til Ro, at rejse sig og liste sig tilbage til sin Krog.“ Saa stille og uden al Demonstreren ofrede gamle Alina den Nattesøvn, hun saa haardt trængte til, for at skærme sin unge Gæst for en Ubehagelighed. Men det er ogsaa disse samme gamle Kvinder, der, naar de fortæller deres blodige Oplevelser, nyder Blod og Drab og føler sig snydt, naar Historien en sjælden Gang faar en fredelig Udgang. Følgende Ordskifte falder mellem dem: „Ja, ja — at der